

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик**

М А Т Е Р І А Л И

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 23-24 квітня 2026 р.) 104 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Юшкевич Юлія Сергіївна – кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії, історії та політології Одеського національного економічного університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 14 від 28 травня 2026 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

23-24 квітня 2026 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Койчева Тетяна Іванівна – в.о першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Гончарова Ольга, кандидат технічних наук, доцент, докторантка кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний Університет імені К.Д. Ушинського», Одеса, Україна

ПЛАСТИКА ЛЮДИНО-МІРНОСТІ ЯК МЕТАКОГНІТИВНА ОСНОВА ОСВІТИ В УМОВАХ ФАЗОВОГО ПЕРЕХОДУ ДО МЕТАКЛАСИЧНОЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ

***Анотація.** У тезах обґрунтовується концепція пластики людино-мірності як метакогнітивної здатності людини до реконфігурації смислів, станів і способів мислення в умовах цифрової трансформації. Показано, що сучасна освіта переживає перехід від репрезентативної до іммерсивної моделі, де знання постає як процес співтворення у взаємодії людини та штучного інтелекту. Доведено, що пластика людино-мірності може виступати методологічною основою нової освітньої парадигми, орієнтованої на формування здатності до когнітивної навігації.*

***Ключові слова:** людино-мірність, пластика, метакогнітивність, освіта, штучний інтелект, іммерсивність, когнітосфера.*

Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується глибокими трансформаціями у сфері знання, комунікації та освіти, що зумовлені стрімким розвитком цифрових технологій та систем штучного інтелекту. Як зазначає В'ячеслав Стьопін, зміна типів наукової раціональності супроводжується переосмисленням місця людини в системі знання та культури [1]. У цьому контексті сучасність можна розглядати як перехід від постнекласичного до метакласичного типу наукової раціональності, де людина включена у складні нелінійні системи взаємодії [2].

Однією з ключових характеристик цього переходу є трансформація самого статусу знання. У традиційній, репрезентативній моделі освіти знання постає як об'єктивована та стабілізована форма відображення реальності, що підлягає передачі від суб'єкта до суб'єкта. Така модель передбачає чітке розмежування між суб'єктом пізнання та об'єктом, а також орієнтацію на накопичення та відтворення інформації.

Однак в умовах цифровізації та розвитку штучного інтелекту відбувається радикальна зміна цієї парадигми. Як підкреслює Ю. Н. Харарі, сучасні інформаційні системи здатні не лише зберігати, а й генерувати знання, що змінює роль людини у когнітивних процесах [3]. У цьому контексті знання втрачає свою статичність і набуває процесуального, динамічного характеру.

Формується новий онтологічний режим – іммерсивна реальність, у якій суб'єкт не просто споглядає або відображає світ, а включений у процес його співтворення. У філософській перспективі це корелює з ідеями Мартіна Хайдеггера щодо техніки як способу розкриття буття, який водночас несе як можливості, так і ризики редукації людського існування [4]. Це також узгоджується з філософією техніки Жильбера Симондона, який підкреслював, що «L'objet technique ne doit pas être considéré comme une chose, mais comme un devenir.» [5, p. 11] / «технічний об'єкт слід розглядати не як річ, а як процес становлення», що дозволяє розглядати технічні системи не як зовнішній

інструмент, а як середовище співрозвитку людини і технології. У цьому сенсі взаємодія людини та технології набуває характеру ко-індивідуації.

Цей перехід корелює з ідеями синергетики, зокрема концепцією дисипативних структур Іллі Пригожина, який показав, що в умовах нерівноважності складні системи здатні до самоорганізації, де «порядок може виникати з хаосу» [6], що дозволяє розглядати невизначеність не як дефіцит, а як ресурс становлення нових структур. Подібно до цього, за Германом Хакеном, порядок у складних системах виникає як результат узгодження елементів через параметри порядку [7]. Освіта в цьому контексті має бути осмислена як відкрита система, що функціонує в режимі постійної нелінійної динаміки.

В українській філософській традиції ці процеси осмислюються через категорії нелінійності, цілісності, психосинергетики та метаантропології. Так, Ірина Добронравова підкреслює, що цілісність є єдністю множинного, що розгортається у процесі [8]. Ірина Єршова-Бабенко розглядає психіку як відкриту нелінійну систему, здатну до самоорганізації [9]. Євген Борінштейн акцентує на соціокультурних вимірах трансформації особистості в умовах сучасних викликів [10]. У цьому ж контексті Назіп Хамітов розвиває метаантропологічний підхід, у якому людина розглядається як істота, що виходить за межі заданих станів через самотрансценденцію, що резонує з ідеєю пластики людиномірності як здатності до смислової реконфігурації [11].

У цих умовах особливої ваги набуває проблема збереження цілісності людини. Зростання обсягів інформації та швидкості її обробки створює ситуацію когнітивного перенавантаження, в якій традиційні освітні підходи виявляються недостатніми. Виникає необхідність переходу від моделі накопичення знань до моделі орієнтації в потоках смислів.

У цьому контексті пропонується концепт *людино-мірності* як принципу узгодження знання з цілісною природою людини. Згідно з авторською концепцією Ольги Гончарової, *людино-мірність передбачає єдність когнітивного, емоційного та ціннісного вимірів людського існування* [12]. Вона виступає критерієм адекватності взаємодії людини зі світом та технологічними системами, а в межах синергетичного підходу може бути інтерпретована як параметр порядку, що визначає характер самоорганізації когнітивних та соціокультурних процесів у відкритих нелінійних системах, забезпечуючи узгодження між складністю середовища та цілісністю суб'єкта.

Ключовим аспектом цього концепту є *пластика людино-мірності*, яка визначається як здатність до динамічної реконфігурації внутрішніх структур смислу, мислення та переживання. Пластика не означає хаотичну змінність, а передбачає збереження цілісності при зміні форм. У цьому сенсі вона виступає як механізм адаптації в умовах невизначеності [13].

На відміну від алгоритмічної логіки, що орієнтована на оптимізацію та редукцію складності, пластика людино-мірності дозволяє працювати з невизначеністю як ресурсом. Вона забезпечує здатність людини не лише реагувати на зміни, а й здійснювати усвідомлену навігацію в складних середовищах.

У зв'язку з цим доцільно ввести поняття *метакогнітивної навігації* як здатності людини усвідомлювати, регулювати та трансформувати власні

когнітивні процеси. Саме ця здатність стає ключовою в умовах взаємодії зі штучним інтелектом, який перебирає на себе значну частину операційної діяльності.

Освіта в такій перспективі має бути переосмислена як середовище формування таких метакогнітивних здібностей, що передбачає перехід:

- від трансляції знань до формування смислотворення;
- від стандартизації до індивідуальних траєкторій;
- від контролю до саморегуляції;
- від репрезентації до іммерсивної участі у процесах створення

знання.

Таким чином, освіта перестає бути лише інституцією передачі знань і набуває статусу середовища формування суб'єкта, здатного до самостійної навігації у когнітосфері – багатовимірному відкритому середовищі, в якому відбувається циркуляція, трансформація та співтворення знань, смислів і форм мислення у взаємодії людської свідомості, соціальних структур та інтелектуальних технологічних систем.

Наукова новизна

Онтологічний рівень:

Запропоновано розгляд освіти як іммерсивного процесу співтворення знання в умовах со-агентності людини та штучного інтелекту, що знаменує фазовий перехід від постнекласичного до метакласичного типу наукової раціональності, в якому людина постає не лише суб'єктом пізнання, а й навігаційним центром співтворення реальності [2].

Методологічний рівень:

Вперше введено концепт *пластики людин-омірності як метакогнітивного механізму навігації в умовах невизначеності*, що дозволяє інтегрувати синергетичні, психосинергетичні та філософсько-антропологічні підходи в єдину освітню модель.

Практико-освітній рівень:

Обґрунтовано необхідність переходу до освітніх практик, орієнтованих на розвиток метакогнітивної навігації як ключової компетентності людини в епоху штучного інтелекту.

Висновки

Пластика людино-мірності виступає як принцип, що дозволяє поєднати технологічний розвиток із збереженням людської цілісності. Вона відкриває можливість формування нової освітньої парадигми, в якій людина не втрачає себе у взаємодії з технологіями, а набуває здатності до усвідомленого співтворення реальності.

Таким чином, пластика людино-мірності постає як онтологічний принцип стійкості людини в умовах іммерсивної реальності та методологічна основа формування Вільної Людини в епоху штучного інтелекту.

Список використаної літератури

2. Єзерський В., Гончарова О., Гауфман Є. Ядро тезаурусу метакогнітивної людиномірності. *Studies in History and Philosophy of Science and Technology*. 2024. № 33(2). С. 14–35.

DOI: 10.15421/272417

3. Харпі Ю. Н. Homo Deus. Людина божественна: за лаштунками майбутнього. К. : BookChef, 2018. 464 с.

1954. 294 p.

5. Simondon G. On the Mode of Existence of Technical Objects. *Minneapolis : Univocal Publishing*, 2016. P. 15–21.

I., Stengers I. Order out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature. *London:*

haken H. Synergetics. An Introduction. Nonequilibrium Phase Transitions in Physics,

обронравова І. Нелінійне мислення. *Філософська і соціологічна думка*. 1991. № . С. 47–60.

ршова-Бабенко І., Жижко Т. Психомірність людини та її поведінки. *ЦП Компринт*. Київ, 2024. 220 с.

10. Борінштейн Є.Р. Особливості соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства : Монографія. *Одеса : Астропринт*, 2006. 400 с.

11. Хамітов Н. В. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. 5-е видання, виправлене і доповнене. *КНТ. Київ*, 2023. 405 с.

12. Гончарова О. Філософія людиномірності як основа телеемпатії в умовах цифровізації. *ВІСНИК ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ. Філософсько-політологічні студії*. 2024. № 53, С. 38 – 49. DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.53.5>

13. Гончарова О. Пластика людиномірності в епоху штучного інтелекту: філософсько-антропологічні виміри свободи, цілісності та краси. **Філософський дискурс XXI століття: зміст, перспективи, соціально-практичні виміри: науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії** (Львів – Торунь : Liha-Pres, 21 листопада 2025 року) (с. 136–141).

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-578-8-37>

З М І С Т

<i>Борінштейн Євген Русланович</i>	5
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ОСВІТИ: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ СКЛАДОВІ	
<i>Азовський Тимур Ігорович, Петінова Оксана Борисівна</i>	8
ІНФОРМАЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТІЇ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна</i>	10
ПОЄДНАННЯ НАУКОВОЇ ІННОВАЦІЇ З ВИСОКОЮ ПАТРІОТИЧНОЮ СВІДОМІСТЮ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
<i>Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	14
ЕТИЧНА СКЛАДОВА ЕКЗИСТЕНЦІАЛІВ БУТТЯ	
<i>Борінштейн Євген Русланович, Калаєва Каміла Севастянівна</i>	16
ТЕОРІЯ І СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА LIBERAL ARTS: ЯКІСНА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Борінштейн Євген Русланович, Фільварська Валерія В'ячеславівна</i>	19
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	
<i>Башавець Наталія Андріївна, Бугайчук Іван Юрійович</i>	23
ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНИХ УЧНІВ СТАРШИХ ПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ ДО ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Брайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	26
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ	
<i>Глушенко Олександр</i>	28
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО КОНТРОЛЮ: АСИМЕТРІЯ ЦИФРОВОЇ ВИДИМОСТІ В УКРАЇНІ	
<i>Гончарова Ольга</i>	30
ПЛАСТИКА ЛЮДИНО-МІРНОСТІ ЯК МЕТАКОГНІТИВНА ОСНОВА ОСВІТИ В УМОВАХ ФАЗОВОГО ПЕРЕХОДУ ДО МЕТАКЛАСИЧНОЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ	
<i>Гоцуляк Катерина</i>	34
ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ЗМІН	
<i>Добролюбська Юлія Андріївна</i>	36
МУЗЕЙ ЯК АГЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ У ПРАЦЯХ Р. САНДЕЛЛА	
<i>Карастан Сергій</i>	38
РОЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОДОЛАННІ ТІНЬОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАКТИК У СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Коба Олег, Тодоров В'ячеслав</i>	40

Збірник матеріалів

XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

«ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.:
(0482) 732-09-52